

GÓRY – WAŻNE DLA LUDZI I NATURY

www.gory.pracownia.org.pl

Dostęp do informacji publicznej i dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie

1. INFORMACJA PUBLICZNA

Co to jest informacja publiczna?

Zgodnie z ustawą z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001, nr 112, poz. 1198) – dalej jako „udip” jest to każda informacja o sprawach publicznych. Prawo dostępu do informacji publicznej obejmuje: uzyskanie informacji publicznej, wgląd do dokumentów urzędowych, wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów oraz uzyskanie aktualnej wiedzy w sprawach publicznych. W szczególności informacja publiczna może dotyczyć: polityki wewnętrznej i zagranicznej, podmiotów, do których można wnioskować o udostępnienie informacji i zasad ich funkcjonowania, danych publicznych, majątku publicznego.

Komu przysługuje dostęp do informacji publicznej?

Prawo dostępu do informacji publicznej przysługuje każdemu.

Kto jest zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej?

Do udostępnienia informacji publicznej zobowiązane są:

- organy władzy publicznej – np. wójt
- organy samorządów gospodarczych - np. Rada Krajowej Izby Gospodarczej i zawodowych - np. okręgowa izba lekarska;
- podmioty reprezentujące Skarb Państwa – np. wojewoda;
- podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne – np. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa albo osoby prawne samorządu terytorialnego – np. zarząd przedsiębiorstwa komunalnego;
- podmioty reprezentujące inne państwowe jednostki organizacyjne – np. Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia albo jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego – np. dyrektor szkoły publicznej;
- podmioty reprezentujące inne osoby lub jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym – np. prezes sądu;
- podmioty reprezentujące osoby prawne, w których Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządu gospodarczego albo zawodowego mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów – np. zarząd przedsiębiorstwa energetycznego;
- reprezentatywne organizacje związkowe¹ i pracodawców²;
- partie polityczne.

¹ Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które zrzeszają więcej niż 300 000 członków będących pracownikami i jednocześnie działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

² Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które zrzeszają pracodawców zatrudniających więcej niż 300 000 pracowników i jednocześnie mające zasięg ogólnokrajowy oraz działające w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

W jaki sposób udostępnia się informację publiczną?

Dostęp do informacji publicznej realizowany jest poprzez:

- ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej;
- udostępnianie informacji na wniosek;
- wstęp na posiedzenia organów administracji publicznej;
- udostępnianie materiałów, w tym audiowizualnych i teleinformatycznych, dokumentujących te posiedzenia;
- umieszczanie informacji publicznych w Centralnym Repozytorium Informacji Publicznych³;
- wyłożenie lub wywieszenie informacji w miejscach ogólnie dostępnych lub zainstalowanie w tych miejscach urządzenia umożliwiającego zapoznanie się z jej treścią.

Istnieje możliwość kopiowania informacji publicznej, jej wydruku lub przesłania informacji publicznej albo przeniesienia jej na odpowiedni, powszechnie stosowany nośnik informacji.

Wniosek o udostępnienie informacji publicznej

Może dotyczyć jedynie informacji publicznej, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej lub Centralnym Repozytorium. Wniosek o udzielenie informacji publicznej powinien zawierać:

- oznaczenie wnioskodawcy (imię, nazwisko/ nazwę);
- adres zamieszkania/adres siedziby;
- oznaczenie organu;
- wskazanie rodzaju i zakresu informacji, której udzielenia domaga się wnioskodawca;
- wskazanie sposobu i formy udostępnienia informacji;
- podpis wnioskodawcy.

Gdy informacja publiczna może być udostępniona niezwłocznie, pisemny wniosek nie jest wymagany. Dostęp do informacji publicznej powinien być zagwarantowany bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie **14 dni od dnia złożenia wniosku**. Gdy termin ten nie może być zachowany, podmiot wyznacza nowy termin, nie dłuższy jednak niż 2 miesiące od dnia złożenia wniosku, informując o powodach opóźnienia wnioskodawcę.

Opłaty

Co do zasady, informacje publiczne są udostępniane nieodpłatnie. Jedynie w przypadku udostępnienia informacji publicznej na wniosek, gdy podmiot obowiązany do udostępnienia ma ponieść dodatkowe koszty związane z udostępnieniem informacji, może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom.

³ Które na dzień przygotowania niniejszego opracowania jeszcze nie powstało.

Organ ma 14 dni na powiadomienie o wysokości opłaty. Udostępnienie następuje w ciągu 14 dni od dnia powiadomienia wnioskodawcy o wysokości opłaty.

Ograniczenia

Dostęp do informacji publicznej może być ograniczony ze względu na: ochronę informacji niejawnych, ochronę innych tajemnic ustawowo chronionych, prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy⁴ (z wyłączeniem osób pełniących funkcje publiczne, gdy informacja ma związek z pełnieniem tej funkcji lub gdy osoba fizyczna lub przedsiębiorca rezygnują z przysługującego im prawa).

Ograniczenia dotyczą też dostępu do informacji przetworzonej. Informacja przetworzona to taka informacja, której udostępnienie wymaga podjęcia dodatkowych czynności polegających na sięgnięciu np. do dokumentacji źródłowej. Uzyskanie tego typu informacji jest możliwe w takim zakresie, w jakim jest to szczególnie istotne dla interesu publicznego.

Odmowa udostępnienia informacji publicznej

Organ odmawia udostępnienia informacji publicznej w formie decyzji. Na decyzję odmowną służy odwołanie do organu wyższego stopnia, a w przypadku, gdy decyzja została wydana przez samorządowe kolegium odwoławcze lub ministra - wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Odwołanie organ rozpoznaje w terminie 14 dni. Od decyzji wydanej przez organ II instancji przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, z zastrzeżeniem, że przekazanie akt i odpowiedzi na skargę następuje w terminie 15 dni od dnia otrzymania skargi, a samą skargę rozpatruje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę.

Należy odróżnić sytuację, kiedy organ nie wydaje decyzji odmownej, tylko stwierdza, że objęta wnioskiem o udostępnienie informacja, nie stanowi informacji publicznej w rozumieniu udip. Wówczas, jeżeli istnieją argumenty przemawiające za stanowiskiem, że wniosek dotyczy jednak informacji publicznej, należy przyjąć, że organ zobowiązany do udzielenia informacji pozostaje w bezczynności. Po upływie 14 – sto dniowego terminu do udostępnienia informacji publicznej, możliwe jest złożenie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego na bezczynność organu, bez uprzedniego wezwania go do usunięcia naruszenia prawa⁵.

Wstęp i nagrywanie posiedzeń organów administracji publicznej

Zgodnie z udip posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów są jawne i dostępne. Warunki te spełniają: Sejm, Senat, rady gmin, powiatów i sejmiki województw. Organy te mają obowiązek zapewnić

⁴ Tajemnica przedsiębiorstwa to nieujawnione do publicznej wiadomości informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje mające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności.

⁵ Por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 31 marca 2008 r., sygn. akt I OSK 262/08.

lokalowe lub techniczne środki umożliwiające wykonywanie powyższego prawa. W miarę potrzeby z posiedzeń organów zapewnia się transmisję audiowizualną lub teleinformatyczną. Ograniczenie dostępu do posiedzeń organów z przyczyn lokalowych lub technicznych nie może prowadzić do nieuzasadnionego zapewnienia dostępu tylko wybranym podmiotom. Organy te sporządzają i udostępniają protokoły lub stenogramy swoich obrad, chyba że sporządzą i udostępnią materiały audiowizualne lub teleinformatyczne rejestrujące w pełni te obrady. Wstęp na posiedzenia powyższych organów obejmuje także prawo do nagrywania dźwięku i obrazu w trakcie tych posiedzeń i- co wynika wprost z art. 61 ust. 2 Konstytucji.

Stosowanie praktyk ograniczających dostęp do posiedzeń organów bez podstawy prawnej, w tym zwłaszcza ograniczanie jawności posiedzeń poprzez przepisy statutów jednostek samorządu terytorialnego czy regulaminów ich organów uchwałodawczych, jest niedopuszczalne.

2. INFORMACJA O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE

Co to jest informacja o środowisku i jego ochronie?

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2013, poz. 1235) jako informację o środowisku należy rozumieć informację dotyczącą:

1. stanu elementów środowiska, takich jak: powietrze, woda, powierzchnia ziemi, kopaliny, klimat, krajobraz i obszary naturalne, w tym bagna, obszary nadmorskie i morskie, a także rośliny, zwierzęta i grzyby oraz inne elementy różnorodności biologicznej, w tym organizmy genetycznie zmodyfikowane oraz wzajemnych oddziaływań między tymi elementami;
2. emisji, w tym odpadów promieniotwórczych, a także zanieczyszczeń, które wpływają lub mogą wpłynąć na elementy środowiska, o których mowa powyżej;
3. środków, takich jak: środki administracyjne, polityki, przepisy prawne dotyczące środowiska i gospodarki wodnej, plany, programy oraz porozumienia w sprawie ochrony środowiska, a także działań wpływających lub mogących wpłynąć na elementy środowiska, o których mowa w pkt. 1 oraz na emisje i zanieczyszczenia, o których mowa w punkcie 2, jak również środków i działań, które mają na celu ochronę tych elementów;
4. raportów na temat realizacji przepisów dotyczących ochrony środowiska;
5. analiz kosztów i korzyści oraz innych analiz gospodarczych i założeń wykorzystanych w ramach środków i działań, o których mowa w pkt 3;
6. stanu zdrowia, bezpieczeństwa i warunków życia ludzi oraz stanu obiektów kultury i obiektów budowlanych - w zakresie, w jakim oddziałują na nie lub mogą oddziaływać:
 - stany elementów środowiska, o których mowa w pkt 1, lub
 - przez elementy środowiska, o których mowa w pkt 1 - emisje i zanieczyszczenia, o których mowa w pkt 2 i środki, o których mowa w pkt. 3.

Komu przysługuje dostęp do informacji o środowisku i jego ochronie?

Prawo dostępu do informacji o środowisku przysługuje każdemu.

Kto jest zobowiązany do udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie?

Organy administracji, które mają te informacje w posiadaniu lub jeżeli informacja jest dla danego organu przeznaczona. Jako informację znajdującą się w posiadaniu organu, rozumie się informację znajdującą się w posiadaniu organu administracji, wytworzoną przez ten organ lub otrzymaną przez niego od osoby trzeciej. Jako informację przeznaczoną dla organu, rozumie się informację, którą w imieniu organu administracji dysponują osoby trzecie, w tym też informację, której organ ten ma prawo żądać od osób trzecich.

W jakiej formie udostępnia się informację o środowisku i jego ochronie?

W formie ustnej, pisemnej, wizualnej, dźwiękowej, elektronicznej lub innej.

Wniosek o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie

Co do zasady, informację o środowisku udostępnia się na pisemny wniosek. Bez pisemnego wniosku udostępnia się:

- informacje niewymagające wyszukiwania;
- w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej, innej katastrofy naturalnej lub awarii technicznej albo innego bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub środowiska, spowodowanego działalnością człowieka lub przyczynami naturalnymi - informacje znajdujące się w posiadaniu organów administracji lub dla nich przeznaczone, umożliwiające osobom, które mogą ucierpieć w wyniku tego zagrożenia, podjęcie działań w celu zapobieżenia lub zminimalizowania szkód wynikających z tego zagrożenia.

Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie następuje w sposób i w formie określonych we wniosku, chyba że środki techniczne, którymi dysponuje organ administracji, nie umożliwiają udostępnienia informacji w sposób i w formie określonych we wniosku. Organ administracji udostępnia informację o środowisku i jego ochronie bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu miesiąca od dnia otrzymania wniosku. Ten termin może zostać przedłużony do 2 miesięcy ze względu na stopień skomplikowania sprawy.

W dniu złożenia wniosku udostępnia się:

- dokumenty, o których dane są zamieszczane w publicznie dostępnych wykazach;
- informacje o klęsce żywiołowej, innej katastrofie naturalnej lub awarii technicznej lub innym bezpośrednim zagrożeniu dla zdrowia ludzi lub środowiska, spowodowanym działalnością człowieka lub przyczynami naturalnymi.

Odmowa udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie

Jeżeli informacja o środowisku i jego ochronie nie może być udostępniona w sposób lub w formie określonej we wniosku, organ administracji powiadamia pisemnie podmiot żądający informacji w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o przyczynach braku możliwości udostępnienia informacji zgodnie z wnioskiem i wskazuje, w jaki sposób lub w jakiej formie informacja może być udostępniona. Jeżeli w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego powiadomienia, podmiot żądający informacji nie złoży wniosku w sposób lub w formie wskazanych w powiadomieniu, organ administracji wydaje decyzję o odmowie udostępnienia informacji w sposób lub w formie określonej we wniosku.

Organ odmawia także udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie, jeżeli informacja dotyczy:

- danych jednostkowych uzyskiwanych w badaniach statystycznych statystyki publicznej chronionych tajemnicą statystyczną, o której mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. 2012 , poz. 591 oraz 2013 r. poz. 2);
- spraw objętych toczącym się postępowaniem sądowym, dyscyplinarnym lub karnym, jeżeli udostępnienie informacji mogłoby zakłócić przebieg postępowania;
- spraw będących przedmiotem praw autorskich, o których mowa w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 2006 r., nr 90, poz. 631) lub patentowych, o których mowa w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U. 2003, nr 119, poz. 1117), jeżeli udostępnienie informacji mogłoby naruszyć te prawa;
- danych osobowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2002, nr 101, poz. 926), dotyczących osób trzecich, jeżeli udostępnienie informacji mogłoby naruszać przepisy o ochronie danych osobowych;
- dokumentów lub danych dostarczonych przez osoby trzecie, jeżeli osoby te, nie mając obowiązku ich dostarczenia i nie mogąc być takim obowiązkiem obciążone, dostarczyły je dobrowolnie i złożyły zastrzeżenie o ich nieudostępnianiu;
- dokumentów lub danych, których udostępnienie mogłoby spowodować zagrożenie dla środowiska lub bezpieczeństwa ekologicznego kraju;
- informacji o wartości handlowej, w tym danych technologicznych, dostarczonych przez osoby trzecie i objętych tajemnicą przedsiębiorstwa, jeżeli udostępnienie tych informacji mogłoby pogorszyć konkurencyjną pozycję tych osób i złożyły one uzasadniony wniosek o wyłączenie tych informacji z udostępniania;
- przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, realizowanych na terenach zamkniętych, co do których nie prowadzi się postępowania z udziałem społeczeństwa;
- obronności i bezpieczeństwa państwa;
- bezpieczeństwa publicznego;
- niektórych danych zawartych w rejestrze, o którym mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013, poz. 21 i 888)

Organ administracji może odmówić udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie, jeżeli:

- wymagałoby to dostarczenia dokumentów lub danych będących w trakcie opracowywania;
- wymagałoby to dostarczenia dokumentów lub danych przeznaczonych do wewnętrznego komunikowania się;
- wniosek jest w sposób oczywisty niemożliwy do zrealizowania;
- wniosek jest sformułowany w sposób zbyt ogólny.

Odmowa udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie następuje w drodze decyzji, na którą przysługuje odwołanie. Po wyczerpaniu tego środka zaskarżenia, istnieje możliwość złożenia skargi do sądu administracyjnego. Do skarg rozpatrywanych w postępowaniu o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie stosuje się przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2012 r. poz. 270, 1101 i 1529), z tym że przekazanie akt i odpowiedzi na skargę następuje w terminie 15 dni od dnia otrzymania skargi, a skargę rozpatruje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę.

Załączniki:

1. Wzór wniosku o udostępnienie informacji publicznej;
2. Wzór wniosku o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie.

Stowarzyszenie Pracownia
na rzecz Wszystkich Istot
www.pracownia.org.pl

Fundacja Frank Bold
www.frankbold.pl

Publikacja wydana w ramach projektu „Harmonijny rozwój terenów górskich – człowiek, prawo i przyroda” realizowanego przez Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot w ramach Programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z funduszy EOG